AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

Nová výsadba starých odrůd třešní připomíná nejen 50 let chráněné krajinné oblasti Lužické hory, ale i česko-německou minulost hor

Ani vytrvalý studený déšť, který se celé páteční odpoledne na Mařeničky snášel, neuhasil oheň a nadšení účastníků křtu genofondového třešňového sadu ze společně stráveného času, projektu, který nás snad přetrvá, a „tvrdé“ práce šroubování tabulek ke stromkům. 20. listopadu 2026 Agentura ochrany přírody a krajiny ČR společně se zástupci samospráv a dalších lidí, kteří pomáhají pečovat o CHKO Lužické hory, připila na šťastný osud nového prvku v krajině Lužických hor.

Chráněná krajinná oblast Lužické hory letos slaví 50 let od svého založení. Oslavy kulatého jubilea probíhaly v Lužických horách po celý rok. Ale už na začátku roku bylo Správě CHKO Lužické hory jasné, že by ráda využila tohoto výročí k realizaci projektu, který ho bude připomínat mnohem déle než články v časopisech, výroční výstava či konference. Výsadba na pozemku Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) v Mařeničkách, která nakonec nabrala podobu spíš aleje podél cesty než sadu, čítá celkem 23 stromků 12 různých odrůd třešní a jedné odrůdy višní. Počet není samoúčelný, každá třešeň symbolicky ′patří′ jedné obci v Lužických horách, alej se tak stává i připomínkou spolupráce ochrany přírody a místních samospráv.

V aleji jsou vysázeny mnohdy zapomenuté odrůdy, které se v oblasti na české i německé straně hranice kdysi pěstovaly. Nejenže je fyzicky vracíme do krajiny, ale připomínáme si tím i společnou minulost Čechů a Němců v Lužických a Žitavských horách. Rouby pro stromky se podařilo získat díky českému pomologovi Martinu Lípovi, který je zprostředkoval z německého spolkového výzkumného ústavu pro kulturní rostliny Julius Kühn-Institut v Pillnitz. Právě tam byly všechny odrůdy potvrzeny i genetickou analýzou. Vysazené třešně mají rozmanité vlastnosti, kvetou a dozrávají v různý čas – některé jsou vhodné pro pálenku, jiné pro přímý konzum. Díky prověřenému původu plánujeme naši alej registrovat jako genofondovou plochu, ze které budeme moci poskytovat rouby.

Oslavy 50. výročí založení CHKO Lužické hory po celý rok významně finančně podporuje Liberecký kraj, i proto setkání u příležitosti založení aleje zahájil náměstek hejtmana pro životní prostředí a zemědělství Jiří Klápště. Na úvod promluvil také ředitel regionálního pracoviště AOPK ČR, Lukáš Bílek, který se na svůj proslov důkladně připravil: díky němu se přítomní dozvěděli, že v aleji vyroste i odrůda, o které jsou záznamy už ze 16. století, či že stromek, který patří Chřibské, bude rodit třešně vhodné na výrobu kvasu a jeho následné vypálení.

A proč při listopadovém křtu přišli všichni už k hotovým výsadbám? Místo toho, aby zástupci AOPK ČR a obcí stromky společně vysadili? Kvůli vysokým stavům nejen jelení zvěře musí být třešně mimořádně pevně chráněny, aby měly šanci na dlouhodobé přežití. Při jejich výsadbě je potřeba dbát také na ochranu kořenového systému, dostatečný prostor pro stromek a trvanlivé kotvení a ochranu důkladným oplocením. Jejich výsadba je tak náročná na čas i pečlivost. Tomu brzké stmívání ani počasí nepřálo. Proto jsme společné setkání věnovali spolu se starosty a místostarosty montáži identifikačních tabulek a těsně po komunálních volbách i vzájemnému poznávání se a debatám u ohně o společných tématech a dosavadní i budoucí spolupráci.

Svou třešeň má v aleji i Polevsko, jedná se odrůdu ′ Troprichterova ′, jejíž popis je v textu níže.

Lída Havrdová, Irena Waldhauserová
AOPK ČR, Správa CHKO Lužické hory
listopad 2026

Troprichterova – Troprichters schwarze Knorpelkirsche

Tmavá polochrupka · 3. třešňový týden v Česku

Původ a historie

Troprichterova je v Čechách doložena nejpozději v roce 1823. Poděbradský děkan Matěj Rössler ji tehdy zapsal do soupisu pod názvem Tropprichter's schwarze Knorpelkirsche. Pomolog Jan Říha zaznamenal domněnku o jejím původu v severním Německu, pro kterou se mu nepodařilo najít doklady. Odrůda se v Čechách pěstovala a později ji nabízel i Zemský pomologický ústav v pražské Troji.
Barevné vyobrazení pro České ovoce vzniklo podle větve s plody, kterou Říhovi zaslali z Klecan. Říha oceňoval velké tmavé třešně s polotuhou dužninou a sklizeň ještě před Jánovkou. Plody doporučoval k jídlu i k zavařování. České doporučení pro krajinné výsadby ji řadí mezi prioritní odrůdy. Mladé stromy rostou bujně a později, když začnou více plodit, se jejich růst zpomaluje.

Hlavní vlastnosti

- **Plody.** Středně velké až velké plody jsou tupě srdčité. Slupka je lesklá, tmavě rudá až hnědočerná, s jemnými světlými tečkami.
- **Dužnina a chuť.** Polotuhá tmavě červená dužnina obsahuje hodně barvivé šťávy. Chutná sladce navinule a mírně kořenitě.
- **Sklizeň a využití.** Třešně dozrávají zpravidla ve druhé polovině června. Jsou vhodné k jídlu i ke zpracování.
- **Strom.** Strom dobře plodí a tvoří mohutnou korunu. Konečnou velikost ovlivňuje podnož i stanoviště.

V zahradě. Zralé třešně je vhodné otrhat před delším deštěm, při němž mohou popraskat.

Obr. 12. Troprichterova na dobové pomologické tabuli.

TŘEŠEŇ
'Troprichterova'
2026
Polevsko
CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST
LUŽICKÉ HORY
50. výročí založení
CHKO Lužické hory